

**Suomen kommunistisen
puolueen ohjelma**

**Suomen kommunistisen
puolueen ohjelma**

Julkaisija:
Suomen kommunistinen puolue
– Finlands kommunistiska parti rp

www.skp.fi

Helsinki 2022

ISBN 978-951-9024-16-5

Lukijalle

Elämme nopeiden muutosten, poikkeuksellisen suurten uhkien ja ratkaisevan tärkeiden valintojen aikaa. Ilmastonmuutos ja luontokato uhkaavat koko ihmiskunnan tulevaisuutta. Sodan, jopa ydinsodan vaara on kasvanut. Suomessa ja maailmassa on hyvinvointia ja rikkautta, mutta samalla köyhyyttä, työttömyyttä ja eriarvoisuutta. Tieteen ja teknologian kehitys on luonut lisää mahdollisuuksia, mutta myös valtavat tuhon voimat.

Näin ei voi jatkua. On välttämätöntä etsiä vaihtoehtoja ja perusteiltaan toisenlaista kehitystä. Aikaa ei ole hukattavaksi, sillä monet ongelmat ovat kärjistyneet uhkaavasti.

Me kommunistit luotamme ihmiseen. Luotamme ihmisten kykyyn ratkoa ongelmia, tehdä yhteistyötä, rakastaa ja luoda uutta. Tieto ja tietoisuus monista ongelmista on lisääntynyt. Ymmärrämme, että maailma ei ole parannettavissa vain hyvällä tahdolla. Ongelmien poistamiseksi tarvitaan rakenteellisia yhteiskunnallisia muu-

toksia, suunnitelmallista toimintaa ja - kuten kokemus osoittaa – ankaraa kamppailua ja luokkataistelua oikeistolaisia voimia, suuren rahan valtaa ja kapitalismia vastaan.

Me haluamme rakentaa Suomea, Eurooppaa ja maailmaa, joka on vapaa rahan vallasta, ympäristön tuhoutumisen uhkista, työttömyydestä, eriarvoisuudesta ja sodista. Päämääriämme ovat kansanvaltainen suomalainen hyvinvointiyhteiskunta, demokraattinen ja solidaarinen Eurooppa, rauha, oikeudenmukainen ja ekologisesti kestävä maailma sekä uudenlainen inhimillinen sivilisaatio, sosialismi ja kommunismi.

I Ihmiskunnan ja maapallon tulevaisuus uhattuna

Ihmiset ovat kehittäneet taloutta, tiedettä ja kulttuuria tavalla, joka tarjoaa mahdollisuuden yleiseen hyvinvointiin ja kehitykseen. Rikas eliitti, yksi prosentti ihmiskunnasta omistaa kuitenkin varallisuudesta enemmän kuin kaikki muut yhteensä. Rikkaat myös kuluttavat eniten luonnonvaroja ja aiheuttavat eniten päästöjä.

Köyhyys, luonnon tuhoutuminen, sairaudet, työttömyys ja naisten alistaminen vievät ihmiskunnan enemmistöltä mahdollisuuden naut-

tia ihmisarvoisesta elämästä. Joka päivä kuolee kymmeniä tuhansia lapsia ja aikuisia nälkään ja hoidettavissa oleviin sairauksiin. Kuilu köyhien ja rikkaiden välillä kasvaa. Sodat, ympäristökatastrofit, työttömyys ja köyhyys ovat ajaneet miljoonat ja taas miljoonat ihmiset pakolaisiksi ja siirtolaisiksi.

Ihmisyhteisöt ovat aina muuttaneet paikallista ympäristöä, mutta nyt olemme uudessa tilanteessa. Koskaan aikaisemmin historiassa ihmiskunta ei ole pystynyt mullistamaan ilmakehän, valtamerien ja luonnon tasapainoa koko maapallon mitassa. Ainutlaatuinen planeettamme uhkaa muuttua ihmisille ja monille lajeille elinkelvottomaksi, kun miljoonien vuosien aikana kertyneet hiilivarastot poltetaan ilmaan ja planeetan aarteet rosvotaan muutaman sukupolven elinaikana. Ympäristökatastrofit seuraavat toisiaan ja ihmiskuntaa uhkaa maailmanlaajuinen ekologinen romahdus, ellei luonnonvarojen ylikulutusta, ilmastonmuutosta ja luontokatoa pysäytetä. On aika toimia, muuttaa radikaalisti tuotannon ja kulutuksen tapaa ihmiskunnan ja maapallon pelastamiseksi.

Maailmassa tuhlataan valtavia voimavaroja asevarusteluun ja käydään jatkuvasti sotia, vaikka voimat pitäisi yhdistää koko ihmiskunnan eloonjäämisen ja inhimillisen elämän edellytysten turvaamiseen. Yhdistyneet kansakunnat on

sopinut ydinaseiden kieltämisestä ja asettanut tavoitteita aseistuksen vähentämiseksi, mutta aseteollisuus ja armeijat kehittävät yhä tuhoisampia aseita ja sodankäynnin keinoja.

Tapahtumien kulku ei ole kuitenkaan väistämätön eikä meistä ihmisistä riippumaton. Työväenliike ja kansalaisliikkeet ovat saaneet aikaan monia uudistuksia. Laajalla yhteiskunnallisella ja poliittisella toiminnalla voimme toteuttaa myös ongelmien juuriin asti meneviä muutoksia, jotka nostavat ihmisen ja luonnon hyvinvoinnin kehityksen tärkeimmäksi kriteeriksi.

Syytämme järjestelmää

Kapitalismi on kehittänyt tuotantovoimia ja muuttanut ihmisten elämää ennennäkemättömällä tavalla. Samalla se on alistanut ihmisen, talouden ja luonnon yksityisen pääoman voitontavoittelun välikappaleiksi. Kapitalismin puitteissa ei voida ratkaista tämän järjestelmän tuottamia suuria yhteiskunnallisia ongelmia eikä ottaa huomioon kokonaisuutena ihmisen, yhteiskunnan, ekologisen ja maailmanlaajuisen kehityksen tarpeita.

Tuotannon ja pääomien keskittyminen on johtanut monopoleihin, joilla on ratkaiseva ase-

ma taloudessa ja markkinoilla. Nopeita sijoitusvoittoja tavoitteleva finanssipääoma hallitsee ja alistaa imperialismiin järjestelmässä muuta taloutta. Sen alituinen tarve laajentua ja ulottaa voitontavoittelu uusille alueille uhkaa niin ihmisen kuin luonnon elinehtoja. Kansainväliset suuryhtiöt hallitsevat yhä laajemmin myös teknologiaa, tietoja ja verkkotoimintaa.

Pääoman voitontavoittelun logiikka perustuu jatkuvaan määrälliseen kasvuun, kasaamiseen kasaamisen vuoksi, tuotantoon tuotannon vuoksi. Vaikka tietoisuus ilmastonmuutoksen, luontokadon ja muiden ympäristökriisien uhkista on kasvanut, ei niiden pysäyttämiseksi ole saatu aikaan alkuunkaan riittäviä toimia. Hyvätkään tavoitteet eivät ole toteutuneet, kun ei ole puututtu suuryhtiöiden ja finanssipääoman valtaan. On syntynyt ympäristötuotteiden laajat markkinat, mutta se ei ole vähentänyt fossiilisen energian ja muiden luonnonvarojen kulutusta maailmassa. Vaikka sotilaallinen toiminta on suurimpia saastuttajia, se on jätetty ympäristösopimusten ulkopuolelle.

Pääomapiirit ja suurvaltojen eliitit ovat yhdistäneet voimiaan kansainvälisesti vahvistaakseen asemiaan. Ne käyttävät etujensa ajamiseen ja ylivaltaansa monenlaisia keinoja, kuten kansainvälisiä pankkeja, pääomaliikkeiden ohjailua, teknologian hallintaa, tiedotusylivoimaa, kor-

ruptiota ja työväenliikkeen hajottamista. Siellä, missä nämä keinot eivät riitä, ne turvautuvat sotilaalliseen voimaan ja autoritaarisiin keinoihin suuryhtiöiden, sijoittajien ja rikkaan eliitin etuoikeuksien turvaamiseksi.

Samalla imperialismiin keskusvetäminen kilpailevat markkinoista, luonnonvaroista, tiedon ja teknologian hallinnasta sekä vaikutusvallasta. Neuvostoliiton hajoaminen rohkaisi Yhdysvaltojen ylivaltaapyrkimyksiä. 2000-luvulla on Aasian, etenkin Kiinan taloudellinen merkitys ja vaikutus kansainväliseen kehitykseen kasvanut. Kiina on nousemassa maailman suurimmaksi taloudeksi ja kansainvälisen politiikan vahvaksi tekijäksi. Rooliaan vahvistavat myös monet muut kehittyvät maat. Yhdysvallat pyrkii säilyttämään hegemoniaansa muun muassa kiihdyttämällä asevarustelua, laajentamalla Natoa, rajoittamalla kehittyneen teknologian kauppaa sekä kokoamalla liittoa Kiinaa ja Venäjää vastaan. Myös Venäjän johto on ajanut suurvaltavoitteitaan voimapolitiikan ja sodan keinoin.

Euroopan unioni pyrkii vahvistamaan asemaansa imperialismiin järjestelmässä ja parantamaan alueen suuryhtiöiden kilpailukykyä yhteisillä sisämarkkinoilla, purkamalla kansallista sääntelyä, heikentämällä työehtoja ja avaamalla yhtiöille lisää vientimarkkinoita. EU ja Euroopan keskuspankki ovat ohjanneet markkinoille lisää

pääomia, mutta monilla aloilla EU on jäänyt jälkeensä Yhdysvaltojen ja Kiinan kehityksestä.

Euroopan unioni on kehittynyt monien kriisien kautta tiiviimmäksi liittovaltioksi. Lähtökohdiltaan erilaisten maiden integraation ristiriidat ovat näkyneet niin kansalaisten protesteina kuin rahaliiton ongelmina ja Iso-Britannian irtaantumisenä unionista. Samalla kun EU:n toimivaltaa on laajennettu, on lainsäädäntövalta etäntynyt kansalaisista. Komission, suurten jäsenmaiden hallitusten, keskuspankin ja suuryhtiöiden lobbareiden valta on kasvanut. EU esiintyy rauhan ja ”yhteisten arvojen” puolustajana, mutta varustautuu ja rakentaa muureja muita vastaan. Sotilaallisen toiminnan kehittäminen kytkee sitä Natoon, aseteollisuuteen ja imperiaalistiseen voimapolitiikkaan.

Markkinoiden ja pääomaliikkeiden vapautteen nojaava politiikka on herättänyt vastarintaa ja vaatimuksia toisenlaisesta Euroopasta ja maailmasta. Toisaalta se on lisännyt vieraantumista, turvattomuutta ja maaperää nationalismiin, äärioikeiston ja rasmin nousulle. Tämä on iso haaste kehittää ammattiyhdistysliikkeen, kansalaisjärjestöjen sekä vasemmiston ja muiden edistyskellisten puolueiden kansainvälistä yhteistoimintaa.

II Kapitalismi ja luokkayhteiskunta Suomessa

Suomalaiset ovat rakentaneet ja monien kamppailujen kautta uudistaneet tätä maata. Maamme kuuluu maailman vauraimpiin, mutta varallisuus ja mahdollisuudet jakautuvat eriarvoisesti, ihmiset vieraantuvat toisistaan, työstä ja luonnosta.

Tuotantovälineet, työ ja luonnonvarat on alistettu pääosin suurpääoman hallintaan ja kapitalistiselle voitontavoittelulle. Työläisten työllään luoman arvon ja lisäarvon jakautuminen, hyvinvointi ja mahdollisuudet vaikuttaa ratkaistaan tänäänkin luokkataistelussa, jossa työ ja pääoma, riistetyt ja riistäjät, alistetut ja alistajat ovat vastakkain.

Kapitalismin kehityksen nykyinen vaihe

Talouden kapitalistinen kehitys on johtanut pääoman ja tuotannon keskittymiseen ja monopolisoitumiseen. Markkinoita hallitsevat suuryritykset ja pankit, jotka ovat monin tavoin kieoutuneet toisiinsa ja valtion hallintoon. Samaan

aikaan tieteellistekninen kehitys, ympäristöongelmat ja kansainvälistyminen korostavat tuotannon yhteiskunnallista luonnetta. Ristiriita tuotannon yhteiskunnallisen luonteen ja yksityisen voitontavoittelun välillä kasvaa.

Kapitalistit pyrkivät alinomaa kasvattamaan voittojaan tuottamalla halvemmalla, nopeammin ja enemmän. Tuotantovälineisiin sijoitetulla pääomalla on siten taipumus kasvaa nopeammin kuin työvoiman kysynnällä. Tämä on pääsyy siihen, että kapitalismi tuottaa työttömyyttä ja pätkätyöläisyyttä. Suurimman hyödyn työn tuottavuuden kasvusta kerää suurpääoma, jonka voitot ovat kasvaneet valtavasti.

Pääomien kasaaminen ja työntekijöiden ostovoiman rajoittaminen johtavat toistuvasti liika-
kasautumiseen ja talouskriiseihin. Kun taloutta eivät ohjaa ihmisten tarpeet vaan lisäarvon tuottaminen ja anastaminen, kehittyy myös tuotantoa tuotannon vuoksi, turhaa kulutusta ja rahan kierrättämistä vain rahan tekemiseksi. Tuotannollisesta toiminnasta yhä enemmän irtaantuneen, keinotteluun ja äkkivoittojen haalimiseen keskittyneen rahapääoman osuus on paisunut. Se alistaa muuta yhteiskuntaa. Yhdessä pääomaliikkeiden sääntelyn purkamisen kanssa se on lisännyt talouden yleistä epävakaisuutta.

Kapitalismin nykyistä kehitystä luonnehtivat tiedon ja uusien informaatioteknologioiden kas-

vanut merkitys, finanssimarkkinoiden paisuminen, kansainvälistyminen, monet muutokset töiden sisällöissä ja organisoinnissa, energiatalouden murros ja luonnon kestäkyvyn ylittyminen jo monelta osin.

Suuryhtiöt yhdistävät toiminnassaan markkinoiden ohjaamaa joustavuutta ja globaaleja arvo-
ketjuja. Samalla yritykset pyrkivät alentamaan työvoimakustannuksia kilpailuttamalla eri maiden työläisiä ja toimihenkilöitä keskenään siitä, kuka tekee työt halvemmalla. Halpatyötä on ulkoistettu matalan palkkatason maihin, mutta sitä teetetään myös siirtotyöläisillä ja harmaan talouden alihankintaketjuissa Suomessa.

Suomen kansantaloudessa on keskeinen asema teknologia-, metsä- ja kemianteollisuudella, jotka ovat energiavaltaisia ja ovat monelta osin laiminlyöneet investointeja jalostusasteen kohoittamiseen ja energiaa säästäviin ratkaisuihin. Kasvihuonekaasupäästöt ovat Suomessa asukasta kohti Euroopan suurimpien joukossa. Toisaalta teollisuuden tarpeita palvelevat ylihakkuut heikentävät metsien hiilinielua ja monimuotoisuutta. Ympäristöongelmia lisää se, että kaivosteollisuus voi löysän lainsäädännön turvin hyödyntää maamme mineraalivaroja piittaamatta juurikaan ympäristöstä, muista elinkeinoista ja paikallisista ihmisistä.

Pienellä joukolla suuria yrityksiä on Suomen

taloudessa kansainvälisesti vertaillen poikkeuksellisen suuri rooli. Ne hallitsevat suurinta osaa teollisuustuotannosta, viennistä, rahoitusmarkkinoista, informaatioteknologiasta sekä yritysten tutkimus- ja kehitystoiminnasta. Niiden omistus on 2000-luvulla kansainvälistynyt ja muuttunut sijoittajavetoiseksi. Samalla suuryhtiöiden johtajat ja työnantajaliitot ovat voimistaneet hyökkäyksiä ammattiyhdistysliikettä ja yleissitovia työehtosopimuksia vastaan.

Uusliberalismin tuhoiset seuraukset

Jatkuva työttömyys ja pätkätyöt, asumisen kalleus, maaseudun autioittaminen ja laaja köyhyys kertovat siitä, miten markkinoiden ja pääomaliikkeiden vapautteen perustuva uusliberalistinen politiikka vievät monilta mahdollisuuden turvalliseen elämään, särkevät ihmissuhteita ja murskaavat toiveita. Se on voimavarojen hukkaamista, jonka käänköpuolena on rikkaiden rikastuminen, keinottelu, kerskakulutus ja pääomien maastavienti. Ihmisten tarpeet ja elämä alistetaan markkinoille.

Oikeisto leimaa julkisen sektorin ”kalliiksi ja tehottomaksi”. Julkinen sektori toimii kuitenkin usein yksityistä tehokkaammin, tuottaa välttä-

mättömiä palveluja kaikille, monipuolistaa talouden kehitystä, parantaa yhteiskunnan selviytymistä poikkeustilanteissa ja lisää kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia. Hallitukset ovat yksityistäneet julkisen sektorin kannattavimpia osia, muuttaneet jäljelle jäävää osaa markkinaehtoiseksi ja leikanneet julkisia palveluja. Tämä on vaikeuttanut muun muassa koronapandemian hoitamista ja talouden muuttamista ekologisesti kestävämpään suuntaan.

Valtion ja kuntien menojen karsiminen, yksityistäminen ja EU:n uusliberalistinen politiikka murentavat työväenliikkeen taistelulla sekä vasemmiston ja keskustan yhteistyöllä rakennettuja julkisia palveluja ja sosiaaliturvaa. Samaan aikaan yhä useampien hyvinvointi riippuu kuitenkin niistä. Leikkauspolitiikka uhkaa työttömien, vanhusten, lapsiperheiden, opiskelijoiden ja monien muiden toimeentuloa ja hyvinvointia.

Joukkotiedotuksen, koulutuksen, tieteen ja kulttuurin merkitys on kasvanut, mutta näilläkin aloilla on lisääntynyt kaupallisuus, omistuksen keskittyminen ja kansainvälistyminen. Informaatioteknologian ja sosiaalisen median kehitys on lisännyt mahdollisuuksia seurata tapahtumia, mutta omistuksen keskittyminen, kansainvälisten jättyhtiöiden valta ja niiden kaupalliset algoritmit kaventavat tiedonvälityksen monipuolisuutta ja sananvapautta.

Työelämän ja yhteiskunnan kehitys edellyttävät laajaa yleissivistystä, kokonaisuuksien ymmärtämistä ja yhteistoimintaa, mutta mediassa ja usein myös koulutuksessa korostuu pirstale-tieto ja kuva yhteiskunnasta yksilöiden välisenä kilpailuna, jossa ”jokainen on oman onnensa seppä”. Koulutuksen resurssipula, peruskoulun yhtenäisyyden murentaminen, etenkin ammatillisen koulutuksen kapea-alaisuus ja monien lapsiperheiden vaikeudet ovat heikentäneet oppimistulosten yleistä kehitystä ja lisänneet tukea tarvitsevien lasten ja nuorten syrjäytymistä.

Valta keskittyy harvoille

Työväenliikkeen ja kansalaisliikkeiden taistelun tuloksena saatiin aikoinaan yleinen ja yhtäläinen äänioikeus, kunnallinen itsehallinto, lakko-oikeus ja monet muut demokraattiset oikeudet. Se ei ole kuitenkaan muuttanut valtiovallan luonnetta tasavertaisten kansalaisten edustajaksi ja yhteisen hyvän toteuttajaksi. Demokratia ja perusoikeudet ovat myös tänään luokkataistelun kysymys.

Valtiokoneisto ylläpitää porvarillista hegemoniaa ja turvaa kapitalistisen järjestelmän toimintaa, tarvittaessa myös väkivaltaa käyttäen. Se peittää tuotantovälineiden yksityisomistukseen

perustuvaa eriarvoisuutta ja luokkaristiriitoja. Samalla kun valtio toimii ristiriitojen sääntelijänä, se on myös erilaisten voimien kamppailujen kohteena.

Valta Suomessa on keskittynyt pankkien ja yritysten suurimpien omistajien ja johtajien, elinkeinoelämän keskusjärjestöjen, tärkeimpien ministereiden, presidentin sekä Euroopan unionin ja valtion huippuvirkamiesten harvalukuiselle eliitille. Myös kuntien ja hyvinvointialueiden päätöksenteko on keskittynyt ja etääntynyt asukkaista.

Tärkeimmät ratkaisut tehdään pienessä piirissä, talouselämän ja hallinnon kabineteissa. Eduskunnan ja EU:n parlamentin roolina on useimmiten vain yleisen hyväksymisen leiman antaminen näille ratkaisuille. Valtamedia esittelee niitä ”taloudellisen välttämättömyyden”, ”kansainvälisen kilpailukyvyn” ja ”turvallisuuden” toteuttamisena.

Useimpien puolueiden ja ammattiliittojen kytkeytyminen laajasti valtioon on irrottanut niitä jäsenistöstä ja ihmisten arjesta. Myös osuuskauppaliike on irtaantunut työväen ja kuluttajien osuustoiminnan juurilta.

Suomi EU:n ja Naton reuna-alueena

Kansainvälisen kanssakäymisen ja yhteistyön merkitys on kasvanut niin taloudessa kuin muilla aloilla. Samalla suurpääoman ja valtion voimat kietoutuvat yhteen uudella, ylikansallisella tasolla Euroopan unionissa. Suomi on pienenä valtiona varsin alistetussa asemassa EU:ssa ja joutunut sopeutumaan markkinoiden vapauden ja suurten jäsenvaltioiden asettamiin puitteisiin. Päätöksenteon etääntyminen kansalaisista on heikentänyt demokraattisia vaikutusmahdollisuuksia.

Markkinoiden vapauteen ja julkisen talouden tiukkaan menokuriin perustuva EU:n politiikka on lisännyt Suomessakin paineita työehtojen heikentämiseen, julkisten menojen karsimiseen ja yksityistämiseen. Se on myös kiihdyttänyt alueellista keskittymistä ja maaseudun autioitumista. Koronakriisin kaltaisissa oloissa EU on kuitenkin joutunut osittain luopumaan talouskurivaatimuksista, joiden vahingollisuus on käynyt ilmiselväksi.

Suomen poliittinen johto on sitonut ulko- ja turvallisuuspolitiikan askel askelelta tiiviimmin Yhdysvaltojen politiikkaan ja Natoon.

Sotilaallista yhteistyötä koskevien sopimus-

ten, asehankintojen ja sotaharjoitusten kautta on edetty kohti Naton jäsenyyttä. Eduskuntapuolueet ovat nostaneet sotilasmenot EU-maiden kärkitasolle. Venäjän hyökkäystä Ukrainaan seurasi Suomessa ulkopolitiikan ensisijaisuuteen ja sotilaalliseen liittoutumattomuuteen perustuneen turvallisuuspolitiikan linjan hylkääminen ja siirtyminen asevarusteluun, Natoon ja Yhdysvaltojen ydinasepelotteeseen nojaavalle linjalle. Suomen itäraja on muodostumassa Naton rajaksi Venäjää vastaan ja jännitteet maamme lähialueilla kasvavat. Sitoutuminen Natoon heikentää mahdollisuuksia toteuttaa rauhanpolitiikkaa ja toimia aktiivisesti aseidenriisunnan edistämiseksi.

Suurpääoman ja kansan enemmistön edut ristiriidassa

Avainasemassa tuotannon ja yhteiskunnan kehityksessä on palkkatyötä tekevä työväenluokka, joka ei omista tuotantovälineitä ja jolla ei ole itsenäistä asemaa työssään. Perinteisen tehdas- ja rakennustyöväen osuus on vähentynyt ja palvelualojen, tietotyön ja asiantuntijatehtävien osuus puolestaan lisääntynyt. Työtä tehdään usein pienemmissä yksiköissä, alihankintoina, osa- ja määräaikaissä tehtävissä, freelancerei-

na ja myös itse itseään työllistäen. Työsuhteiden epävarmuus koskee erityisesti nuoria, mutta työttömyydestä, osa-aika- ja pätkätoistä sekä pakkoyrittäjäydestä on muodostunut laajasti eri ikäisiä ja eri aloja koskeva ongelma. Maahanmuuttajilla on monilla aloilla suuri merkitys, mutta myös paljon vaikeuksia päästä mukaan työelämään ja saada kunnolliset työehdot.

Työntekijöiden koulutustaso ja osaaminen ovat kohonneet tieteellisteknisen ja yhteiskunnallisen kehityksen myötä. Tietotyön ja henkisen työn osuus on kasvanut. Monet muutokset tapahtuvat kuitenkin ristiriitaisesti. Samalla kun joillakin työn itsenäisyys lisääntyy ja työehdot paranevat, useimpien muiden työtahti kiihtyy, työ pirstaloituu ja sopimusturva heikentyy. Mahdollisuudet tietoon ja koulutukseen jakautuvat epätasaisesti. Työmarkkinat ovat edelleen suurelta osin eriytyneet sukupuolen mukaan, mikä ylläpitää naisten eriarvoisuutta.

Korkeakoulututkinnon suorittaneiden määrä ja osuus on kasvanut. Etenkin teknisten alojen asiantuntijoina sekä valtion ja kuntien tehtävissä toimivista entistä useammilla on korkeakoulututkinto. Pääosa heistä lähenee asemaltaan työväenluokkaa. Suurpääoman valta asettaa rajat myös luovan työn itsenäisyydelle ja lisää korkeakoulutettujenkin aseman epävarmuutta.

1990-luvulta alkanut julkisten palvelujen

heikentäminen ja yksityistäminen vaikeuttavat lapsiperheiden, eläkeläisten ja pienituloisten hyvinvointia. Samalla ne kaventavat naisten mahdollisuuksia tasa-arvoon. Eläkerahastoja on kasvatettu moninkertaisiksi samaan aikaan kun pienet eläkkeet estävät eläkeläisten laajenevaa joukkoa nauttimasta oikeudestaan turvattuun vanhuuteen. Terveysthuollon, asumisen ja koulutuksen eriarvoisuus kasvaa, mikä lisää köyhyyden ja huono-osaisuuden periytyvyyttä. Hyvätuloiset puolestaan hankkivat terveys- ja sosiaalipalveluja yhä useammin yksityisillä vakuutuksilla.

Maataloustuottajien ja maataloustyöntekijöiden työ on maamme elintarvikehuollon perusta. EU:n maatalouspolitiikka, velkataakka sekä elintarviketeollisuuden ja kauppaketjujen sanelemat ehdot kasvattavat useimpien maataloustuottajien vaikeuksia. Tämä keskittää tuotantoa suurtiloille, jolloin pienempien tilojen mahdollisuudet kehittää ekologisempaa ja eläinystävällisempää tuotantoa vähenevät.

Suurin osa yrityksistä Suomessa on ns. mikroyrityksiä ja etenkin yksinyrittäjien määrä on kasvanut. Useimmat pienyrittäjät ovat kuitenkin pankkien, tukkuliikkeiden, suurten firmojen ja valtion byrokratian puristuksissa epäitsenäisessä ja alistetussa asemassa.

Kaiken kaikkiaan, kansan suuren enemmis-

tön edut, pyrkimykset ja toiveet törmäävät suuren rahan valtaan. Tämän enemmistön yhteisten ja yhdensuuntaisten perusetujen tiedostaminen ei tapahdu itsestään. Sitä vaikeuttaa muun muassa kokemusten erilaisuus, työnantajien pyrkimys murentaa työehtosopimusjärjestelmää ja kilpailuttaa työntekijöitä toisiaan vastaan, ammatillisen järjestäytymisen ja ammattiyhdistysliikkeen toiminnan puutteet, porvarillinen joukkotiedotus ja markkinoiden ruokkima individualistinen kuluttajaelämäntapa. Ihmisiä myös sidotaan pankkilainoilla ja sijoitustoiminnalla finanssimarkkinoihin. Moni kokee turvattomuutta, voimattomuutta ja yksinäisyyttä.

Lisäksi vaikeutena on yhdenvertaisten mahdollisuuksien epääminen tiedonvälityksessä ja yhteiskunnallisessa toiminnassa. Vasemmistolaisia, ammattiyhdistysliikkeen ja kansalaisjärjestöjen mielipiteitä vaiennetaan, näiden liikkeiden toimintaa vaikeutetaan ja niiden monia aktiiveja syrjitään. Toisiin kansoihin, etnisiin ryhmiin ja kulttuureihin kohdistuvilla ennakkoluuloilla usutetaan työtätekeviä ja vähävaraisia ihmisiä toisiaan vastaan. Alituinen kilpailu, ihmisarvon polkeminen ja henkinen nujertaminen lannistavat monia.

Harva haluaa kuitenkaan tyytyä alamaisten rooliin ja siihen, mitä eliitti haluaa ihmisten ajattelevan. Useimmat haluavat vaikuttaa it-

seään koskevaan päätöksentekoon, tehdä merkityksellistä työtä, pitää huolta ympäristöstä ja kuulua yhteisöön, joka välittää muista ja rakentaa parempaa tulevaisuutta. Me kommunistit olemme mukana tässä toiminnassa ja keskustelussa vaihtoehtoista – siitä, miten voimme ratkoa ongelmia, millaista yhteiskuntaa ja maailmaa haluamme.

III Demokraattinen käänne

Suomen ja maailman kehityksen vakavia ongelmia ei voida ratkaista alistamalla politiikka markkinoille tai tyypistämällä se parlamentaariseksi valtapeliksi. Tarvitaan politiikkaa, jossa ihminen ei ole vallankäytön kohde vaan politiikan tekijä ja tarkoitus.

SKP haluaa kehittää uusliberalismin, oikeiston ja suurpääoman vastaista yhteistoimintaa politiikan suunnan muuttamiseksi, työtätekevien ja vähävaraisten ihmisten oikeuksien laajentamiseksi, suurpääoman vallan rajoittamiseksi, ekologisen rakennemuutoksen toteuttamiseksi, rauhan turvaamiseksi ja tien avaamiseksi sosialismiin.

Emme kuvittele, että voimme tarjota valmiit reseptit ja suunnitella kaiken ennalta. Etsimme ja toteutamme vaihtoehtoja yhdessä muiden po-

litiikan suunnanmuutosta haluavien ihmisten, järjestöjen, kansalaisliikkeiden ja puolueiden kanssa.

Päätöksenteko on demokratisoitava

Nykyaikaisen talouden ja yhteiskunnan rakentaminen riippuu ihmisten kykyjen ja aloitteellisuuden kehittymisestä niin työntekijöinä kuin kansalaisina. Suurimpana esteenä tälle on suurpääoman valta. Kansanvallan toteutuminen edellyttää tuotantovälineet omistavan pienen vähemmistön vallan murtamista.

– Aktiivinen osallistuminen ja vaikuttaminen edellyttää ja samalla varmistaa, että sananvapaus, päätöksenteon julkisuus, lakko-oikeus, mahdollisuus kansanäänestyksiin ja muut demokraattiset oikeudet toteutuvat. Täysivaltainen kansalaisuus on ulotettava työelämään niin, että työntekijöillä on oikeus saada tietoja ja osallistua yritysten, laitosten ja virastojen päätöksentekoon. Osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien toteutuminen edellyttää myös ammatillista ja poliittista järjestäytymistä sekä ammattiyhdistysliikkeen, kansalaisjärjestöjen ja puolueiden päätöksenteon demokraattisuutta. Ketään ei saa syrjiä syntyperän, kielen, suku-

puolen, seksuaalisen suuntautumisen, vakauksen, mielipiteiden, vammaisuuden, iän tai muulla perusteella.

– Demokratia on ulotettava myös talouden alalle. Tämä merkitsee monia toimia taloudellisen päätöksenteon julkisuudesta ja osuustoiminnan kehittämisestä aina pankkien ja vakuutusyhtiöiden sekä teollisuuden ja energiahuollon keskeisten alojen kansallistamiseen, yhteiskunnalliseen omistukseen ja demokraattiseen hallintaan.

– Työväenliikkeen ja kansalaistoiminnan aktiivisuudella on kasvatettava työtätekevien ja vähävaraisten vaikutusta valtion, alueiden ja kuntien hallintoon. Valtiollisessa päätöksenteossa on siirryttävä hallitus- ja ministeriövaltaisuudesta eduskunnan kehittämiseen toimivan kansanvallan elimeksi. Kunnallinen ja alueellinen itsehallinto on turvattava riittävällä valtion rahoituksella sekä kehittämällä lähidemokratiaa ja osallistuvaa budjetointia. Kuntien ohella myös aluehallinnolla tulee olla oikeus verotukseen ja laajentaa toimintaansa. Saamelaisten itsemääräämisoikeus ja alkuperäiskansojen oikeuksia koskevat kansainväliset sopimukset on toteutettava.

– Tiedon, sen hallinnan ja välittämisen kasvanut merkitys korostavat tarvetta demokratisoida joukkotiedotus, koulutus, tutkimus ja kult-

tuurielämä. Jokaisella tulee olla mahdollisuudet kehittää itseään ja nauttia tieteellisen tiedon ja taiteen saavutuksista. On vahvistettava vähemmistökielten ja -kulttuurien asemaa. Suuryhtiöiden hallitseman kaupallisen median ja kansainvälisten informaatioteknologian suuryritysten ylivalta on purettava. Yleisradion julkista palvelua tulee kehittää demokratian, sananvapauden ja monipuolisen tiedonvälityksen edistämiseksi. On lisättävä kulttuuri- ja mielipidelehtien sekä kansalaisliikkeiden tiedotuksen mahdollisuuksia. Kirkko on erotettava valtiosta ja kirkolta on poistettava verotusoikeus.

Hyvinvointi ja yhdenvertaiset mahdollisuudet jokaiselle

Suomessa on mahdollista turvata kaikille täällä asuville oikeus kunnolliseen työhön ja hyvinvointiin. Julkisen vallan pitää huolehtia siitä, että jokaisen taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset perusoikeudet toteutuvat.

Ihmisten pyrkimys parempaan elämään, väestön ikääntyminen, työelämän muutokset ja leikkauspolitiikan seurauksena kasvanut palveluvaje asettavat julkisten palvelujen ja toimeentuloturvan kehittämiseksi suuria haasteita. Niihin vastaaminen on samalla sijoitus talouden ja

yhteiskunnan kehityksen tärkeimpään tekijään, ihmiseen.

– Kattavalla perusturvajärjestelmällä on taattava riittävä toimeentulo jokaiselle työttömälle, opiskelijalle, eläkeläiselle, sairaalle, vammaiselle ja muille, jotka eivät voi sitä muulla tavalla saada. Eläkejärjestelmä, työttömyysturva ja sairausvakuutus on uudistettava niin, että poistetaan köyhyys ja turvataan hyvän elämän taloudelliset ja sosiaaliset edellytykset ilman turhaa byrokratiaa.

– Julkisia palveluja on kehitettävä niin, että turvataan jokaiselle oikeus terveyteen, sivistykseen, kulttuuriin, verkkoyhteyksiin ja ihmisarvoisen elämän edellyttämään huolenpitoon. Etenkin peruspalvelut tulee järjestää julkisina palveluina, jotka ovat yhdenvertaisesti kaikkien saatavilla. Erilaisten tarpeiden huomioon ottamiseksi on kehitettävä ihmiskeskeistä palvelukulttuuria ja hallintoa, jossa palvelujen käyttäjät ja työntekijät osallistuvat palvelujen kehittämiseen ja jossa pidetään huolta myös työntekijöiden korkeasta ammattitaidosta ja hyvinvoinnista.

– Yleinen työaika on lyhennettävä kuuteen tuntiin päivässä tai 30 tuntiin viikossa ansiotaso alentamatta. Työn tuottavuuden kasvu ja sen tulosten oikeudenmukaisempi jakaminen tekevät sen mahdolliseksi. Työajan lyhentäminen tulee toteuttaa niin, että luodaan uusia työpaikkoja

eikä kiristetä työtahtia.

– On muutettava tulonjako ja verotus oikeudenmukaisemmaksi. Pieni- ja keskituloisten verotusta on kevennettävä. Sen sijaan suuryhtiöiden, suurten pääomien ja suurituloisten veroja sekä luonnonvarojen haaskaamisen verotusta on tiukennettava. Kunta- ja maakuntatason verotuksen tulee olla progressiivista ja koskea myös pääomatuloja.

– Sukupuolten tasa-arvon toteuttamiseksi on purettava työmarkkinoiden jakautuminen sukupuolen mukaan, maksettava samanarvoisesta työstä sama palkka, kehitettävä julkisia palveluja ja huomioitava sukupuolivaikutukset päätöksenteossa. On päästävä eroon kaikenlaisesta sukupuolisesta alistamisesta.

– On turvattava asuminen perusoikeutena ja poistettava asunnottomuus. Asumiskustannusten alentamiseksi on lisättävä valtion rahoittamaa edullista vuokra-asuntotuotantoa, toteutettava vuokrasäännöstely, estettävä keinottelu tonttimaalla ja perustettava voittoa tavoittelemattomia kuntien tai alueellisia rakennusyhtiöitä. Hyvään asumiseen kuuluvat myös lähipalvelut, joukkoliikenne ja viheralueet.

– Valtion, maakuntien ja kuntien laitoksia ja yrityksiä tulee kehittää edelläkävijöiksi työllisyyden, demokratian ja ympäristösuojelun alalla. Niiden tulee olla aktiivisia tuotantorakenteen

ja alueellisen kehityksen monipuolistamisessa. Myös yksityisille yrityksille, joiden toimintamahdollisuuksia julkinen valta tukee monin tavoin, tulee asettaa konkreettisia työllisyys-, sosiaalisia ja ympäristövelvoitteita.

Talous ekologisesti kestäväälle pohjalle

Ihmiset eivät voi elää puuttumatta luonnon toimintaan, mutta se ei saa tarkoittaa piittaamattomia välineellistä suhdetta luontoon. Talouden ja yhteiskunnan toiminta on sovittava ekologisesti kestäviin puitteisiin.

– On lopetettava luonnonvarojen ylikulutus, suojeltava luonnon monimuotoisuutta ja kehitettävä ympäristöystävällistä teknologiaa. Se merkitsee suurta talouden ekologista jälleenrakentamista, joka pitää tehdä suunnitelmallisesti ja oikeudenmukaisesti. Tuotannon ja kulutuksen tavat on muutettava niin, että talous ei ylitä luonnon kesto- ja tuottokykyä. Tuhlailevasta kertakäyttötaloudesta on siirryttävä koko yhteiskunnan mitassa toteutettavaan kiertotalouteen.

– Ilmaston lämpenemisen pysäyttämiseksi on korvattava fossiiliset polttoaineet uusiutuvilla energialähteillä ja lisättävä hiilinieluja. Suomes-

ta tulee tehdä hiilineutraali. Se edellyttää myös joukkoliikenteen ja erityisesti raideliikenteen osuuden lisäämistä, rakennusten perusparantamista, energiatehokkuutta ja muita hiilidioksidipäästöjä vähentäviä ratkaisuja. Kansainvälisiä ilmastosopimuksia on tiukennettava ja niiden velvoitteet on ulotettava koskemaan myös sotilaallista toimintaa.

– Ilmasto- ja ympäristötoimien laskuja ei saa maksattaa vähävaraisilla eikä syrjäseutujen asukkailla. Myös ympäristöverot on kohdistettava niin, että pienituloisten asema ei vaikeudu ja että eniten maksavat rikkaat. Uusia ympäristöystävällisiä tuotteita ja palveluja kehitettäessä tulee luoda uusia työpaikkoja erityisesti aloille ja alueille, joiden työllisyyttä ekologinen rakenneuudistus muuten heikentäisi.

– Mineraaleja tulee kohdella kansallisomaisuutena ja kaivostoiminta tulee olla valtion omistuksessa. Kaivokset eivät saa tuhota ympäristöä tai paikallisia elinkeinoja. Malminetsintää ei saa ulottaa arvokkaille luontoalueille. Mineraalien polkumyynti on lopetettava tiukalla kaivosverolla, jonka tuotosta osa ohjataan alueen kunnille.

– On vahvistettava peruselintarvikkeiden tuotannon kansallista omavaraisuutta, ympäristöystävällistä ruoantuotantoa ja maaseudun elinvoimaisuutta. Maatalouden tukea on oh-

jattava edistämään kasviproteiinien tuotantoa, luonnonmukaista viljelyä, hiilen sidontaa, vesistöjen suojelua, tuotantoeläinten hyvinvointia, lähiruoan tuotantoa sekä aktiiviviljelijöiden toimeentuloa ja yhteistoimintaa.

Toisenlaiseen Eurooppaan

Suomalaisten hyvinvointi ja turvallisuus on monin säikein sidottu koko Euroopan kehitykseen. Kansalaisten tarpeet ja tavoitteet voivat ohjata Euroopan kehitystä vain silloin, kun eurooppalainen yhteistyö on demokraattista ja tasa-vertaista. Se edellyttää myös ammattiyhdistysliikkeen ja kansalaisjärjestöjen kansainvälisen yhteistoiminnan kehittämistä ja toimintaa nykyisten markkinaehtoisten ja harvainvaltaisten rakenteiden murtamiseksi.

– Markkinoiden vapauden ja voimapolitiikan sijasta on Euroopan perustaksi asetettava ihmisten perusoikeudet, demokratia, tasa-arvo, kansojen itsemääräämisoikeus, yhteisen ympäristön suojelu ja yhteistyöhön perustuva yhteinen turvallisuus. Eurooppa tarvitsee tasavertaiseen yhteistyöhön perustuvan turvallisuusjärjestelmän sotien ehkäisemiseksi ja aseidenriisunnan edistämiseksi.

– Keskitetyn ylikansallisen päätöksenteon ja

liittovaltion voimistamisen sijasta on avattava tie, jolla kehitys voidaan vapauttaa EU:n uusliberalististen perussopimusten ja epädemokraattisen hallinnon kahleista. Se ei tarkoita eristäytymistä kansallisvaltioihin vaan EU:n markkinaehtoisten puitteiden hylkäämistä ja ne ylittävää yhteistyötä. Miten tähän edetään, riippuu unionin ristiriitojen kehityksestä sekä kansalaisten tahdosta ja kamppailuista niin Suomessa kuin muualla Euroopassa.

– EU:n talouskuriin alistumisen sijaan tarvitaan talouden kehittämiseksi uudet normit, joissa korostuvat työntekijöiden oikeudet ja työllisyys, sosiaaliset perusoikeudet, ekologisen rakennemuutoksen tarpeet, teknologisen kehityksen haasteet ja luova kulttuuri.

– Haluamme rakentaa sellaista Eurooppaa, jossa kaikki voivat elää yhdessä ja rauhanomaisesti ja joka toimii solidaarisesti myös suhteissa muihin kansoihin ja maanosiin. Euroopan tulevaisuus ei voi rakentua linnoittautumalla ja varustautumalla muita maita vastaan. Meidän on Euroopassa kannettava vastuuta maailmanlaajuisten ongelmien ratkaisemisessa, tehtävä reilua ja solidaarista yhteistyötä kehittyvien maiden kanssa sekä torjuttava muukalaisviha ja rasismi.

Rauhaa ja solidaarisuutta

Kansainvälistyminen koskee yhä välittömämmin ja laajemmin jokaista ihmistä, kaikkia kansoja ja kaikkia elämänaloja. Kansallisesti rajoituneen näkökulman sijasta tarvitaan rauhan ja ihmiskunnan tulevaisuuden rakentamisen suuri projekti, joka avaa tien inhimillisempään siviilisaatioon. Maailmanlaajuinen yhteistyö ja solidaarisuus ovat välttämättömiä, jotta ihmiskunta voi ratkoa kärjistyvät ongelmansa ja säilyä hengissä.

– Sodan vaara ja väkivalta on suljettava pois kansainvälisistä suhteista. Vaikka kilpaileviin taloudellisiin intresseihin ja aseellisuuteen nojaavan voimapolitiikan rooli on vahva, luovat ydinaseiden synnyttämä yhteisen tuhon uhka ja ympäristökriisin korostama keskinäisen riippuvuuden lisääntyminen edellytyksiä hillitä sodan voimia. Turvallisuuden vahvistamiseksi tarvitaan yhteistyötä, siirtymistä aseidenriisunnan tielle ja maailman vapauttamista ydinaseista ja muista joukkotuhoaseista.

– Suomen turvallisuuspolitiikan linjana tulee olla rauhantahtoinen ulkopolitiikka ja uskottava sotilaallinen liittoutumattomuus. Se edellyttää irtaantumista Natosta ja Naton, Yhdysvaltojen ja eräiden muiden maiden kanssa tehdyistä soti-

laallisista sopimuksista sekä EU:n sotilaallisesta toiminnasta. On kehitettävä hyviä suhteita kaikkien naapurimaiden kanssa ja pidettävä maamme erossa suurvaltojen välisistä ristiriidoista. Suomen pitää toimia aktiivisesti aseidenriisunnan edistämiseksi ja liittyä ydinaseet kieltävään YK:n sopimukseen.

– Yhdistyneiden kansakuntien toimintaa on demokratisoitava ja kehitettävä. On vahvistettava sen yleiskokouksen asemaa suhteessa turvallisuusneuvostoon, lisättävä kehittyvien maiden osuutta turvallisuusneuvostossa ja parannettava kansalaisjärjestöjen vaikutusmahdollisuuksia. On estettävä pyrkimykset käyttää turvallisuusneuvostoa tai muita YK:n elimiä suurvaltaetujen ajamisen välikappaleena.

– On luotava oikeudenmukaisempi kansainvälinen talousjärjestys. Se merkitsee kehittyvien maiden velkojen laajaa anteeksiantamista sekä ylikansallisten pankkien ja suuryhtiöiden vallan murtamista. Taloudellisten suhteiden ja kehitysyhteistyön tulee edistää kehittyvien maiden omia talouksia, niiden koulutuksen, tieteellisten ja teknologisten voimavarojen kehittymistä sekä näiden kansojen omia tarpeita palvelevaa hyvää hallintoa ja monipuolista kehitystä.

– Tieteen ja kulttuurin tulee olla ihmiskunnan yhteistä omaisuutta ja kaikkien yhdenvertaisesti hyödynnettävissä. Niiden kehittämisen

avainkysymykseksi on nostettava maailmanlaajuisten ongelmien ratkaiseminen. Voimavaroja on siirrettävä sotilaallisesta tutkimuksesta ympäristönsuojeluun, köyhyyden poistamiseen, terveydenhuoltoon, koulutukseen ja rauhankasvatukseen sekä muihin maailmanlaajuisen kehityksen haasteisiin.

IV Sosialismi

Kapitalismin oloissa on saavutettu suuria edistysaskeleita talouden, tieteen ja tekniikan sekä kulttuurin kehityksessä. Se on tapahtunut uusia arvoja luovan työn sekä työväenliikkeen ja kansalaistoiminnan kamppailujen tuloksena. Suuryhtiöiden ja finanssipääoman valta on kuitenkin esteenä oikeudenmukaiselle, suunnitelmalliselle ja ekologisesti kestäväälle kehitykselle. Myös suurimmat ihmiskuntaa uhkaavat vaarat ja riskit – ilmastonmuutos, luontokato ja ydinsota – ovat yhteydessä kapitalistiseen tuotantotapaan ja sitä määräävään pääoman logiikkaan.

Kapitalismin korvaaminen perusteiltaan toisenlaisella yhteiskunnalla ja kehityksellä on välttämätöntä. Sosialismia tavoittelevat liikkeet ovat kokeneet pettymyksiä ja takaiskuja, mutta sosialismin aatteet elävät, koska ihmisarvoisen

ja onnellisen tulevaisuuden näkymiä on vaikea kuvitella ilman niitä. Ne elävät liikkeissä, jotka kamppailevat työväen ja muiden alistetussa asemassa olevien oikeuksien, tasa-arvon ja vapauden puolesta. Näissä kamppailuissa on käynyt entistä selvemmäksi, että ihmisten oman päätösvallan laajentaminen, työttömyyden ja köyhyyden nujertaminen, ympäristökriisin ratkaiseminen sekä rauhan turvaaminen vaativat ratkaisuja, jotka ylittävät kapitalismin puitteet ja suuntautuvat sosialismiin.

Sosialismin ihanteet ja päämäärä antavat meille kommunisteille suunnan jokapäiväisessä toiminnassamme ja osallistuessamme yhteiskunnallisiin liikkeisiin. Sosialismi ei tarkoita vain arvoja ja niiden nimissä tehtävää politiikkaa. Sosialistinen vallankumous merkitsee työväenluokan ja kansan enemmistön aloitteellisuuden ja luokkataistelujen tuloksena syntyviä uusia vallan ja talouden rakenteita, jotka edistävät kansanvaltaisen hyvinvointiyhteiskunnan, oikeudenmukaisen ja ekologisesti kestävän yhteiskunnan ja maailman sekä rauhan ja uudenlaisen humanin sivilisaation rakentamista.

Sosialismiin pyrkineiden liikkeiden ja vallankumousten kokemukset korostavat sitä, miten tärkeää on rakentaa kansanvaltainen hallinto, turvata perusoikeudet ja yksilön vapaus – ehkäistä johtajavaltaisuus ja byrokratia. Puolue tai

valtiokoneisto eivät voi korvata ihmisten omaa vaikutusta, tietoisuutta ja aktiivisuutta. Tarvitaan uuden vuosisadan, 2000-luvun tie sosialismiin.

Sosialismi merkitsee syvällisiä muutoksia ihmisten suhteessa työhön, valtaan, luontoon sekä toisiin ihmisiin ja kansoihin. Sosialismi ei tarkoita kaiken henkilökohtaisen omistuksen lakkauttamista, mutta kylläkin tuotantovälineiden yhteiskunnallisen omistuksen erilaisten muotojen niin keskeistä asemaa, että markkinat voidaan alistaa palvelemaan ihmisten tarpeita ja kehitys ohjata suunnitelmallisesti ja demokraattisesti myös ekologisesti kestävälle tielle. Se on korkealle kehittyneiden tuotantovoimien yhteiskunta, jossa yhdistyvät työväenvalta, itsehallinto ja kansanvalta sekä tieteen ja kulttuurin saavutukset.

Kapitalismissa ihminen on taloutta varten ja yksityinen voitto on tuotannon tarkoitus. Sen sijaan sosialismissa tuotannon tarkoitukseksi tulee ihmisen oikeuksien, mahdollisuuksien, kykyjen ja kulttuurin kehitys. Kapitalismissa aineellinen rikkaus ja sen kasaaminen kahlitsee ihmisen persoonallisuutta, kun taas sosialismissa rikkaus on ennen muuta persoonallisuuden kehitystä. Sosialismin kehittyessä katoavat vähitellen vastakkaiset yhteiskuntaluokat, työttömyys, eriarvoisuus sekä työn ja vapaa-ajan vastakohtaisuus.

Sosialismi on varsin pitkä kehitysvaihe, jonka tuloksena syntyy maailmanlaajuinen kommunistinen yhteisö, jossa itse kunkin yksilön vapaa kehitys on kaikkien vapaan kehityksen edellytys.

Päämääränämme on uudenlainen yhteiskunta ja humaani sivilisaatio, jossa ovat vallitsevina:

- tuotantovälineiden yhteiskunnallinen omistus ja työväenvalta, työntekijät hallitsevat työnsä välineitä ja tuloksia, toteutuu periaate jokaiselta kykyjensä mukaan ja jokaiselle tarpeidensa mukaan

- taloudellisen toiminnan sovittaminen ekologisesti kestäviin puitteisiin

- kansanvalta ja laaja itsehallinto, joiden perustana ovat demokraattiset oikeudet, kuten sanan- ja mielipidevapaus, vapaat vaalit, lakko-oikeus sekä puolueiden ja kansalaisliikkeiden toimintaoikeudet

- jokaisen yksilön perusoikeuksien, täystyöllisyyden ja sukupuolten tasa-arvon toteuttaminen

- kansallinen itsemääräämisoikeus, tasavertainen kansainvälinen yhteistyö ja maailmanlaajuinen solidaarisuus

- tieteen, tekniikan ja kulttuurin kehitys ihmisen hyväksi ja koko ihmiskunnan yhteisenä rikkautena

- yleinen aseidenriisunta ja pysyvä rauha.

V Yhteistoiminta

Niin kauan kuin on ollut riistettyjä ja alistettuja, on ollut myös unelmia ja pyrkimyksiä oikeudenmukaisempaan yhteiskuntaan ja parempaan maailmaan. SKP jatkaa näitä luokkataistelun, demokratian ja humanismin perinteitä. Luotamme järjen, henkilökohtaisen ja yhteiskunnallisen vastuun, työväen joukkovoiman, yhteistyön ja solidaarisuuden mahdollisuuksiin.

Uusia ratkaisuja etsivät monet muutkin. Siitä kertovat vasemmistolaiset ja edistykselliset liikkeet, ammattiyhdistystoiminta, ympäristöliikkeet, rauhan- ja solidaarisuusliikkeet, monenlaiset pyrkimykset vaikuttaa työpaikoilla ja asuinalueilla sekä inhimillisen elämäntavan ja kulttuurin kehittäminen.

Muutoksen voimat kasvavat ruohonjuuritasolta, ihmisten aloitteellisuudesta ja yhteistoiminnasta. Poliitiikasta ei ole radikaalien uudistusten toteuttajaksi, elleivät työtätekevät ja vähävaraiset ihmiset itse ole sen ratkaisevia tekijöitä. Vasemmistopolitiikka on muutoksen mahdollisuuksien löytämistä vallitsevan tilanteen ristiriidoista ja työväen yhteisten etujen nostamista ahtaiden ammatillisten, kansallisten ja muiden ryhmäetujen edelle.

Kansalaisyhteiskunnan poliittisena vaikutusväylänä tarvitaan vasemmistolaisten ja muiden

edistyksellisten puolueiden yhteistyötä, myös liittojen muodostamista yli puoluerajojen poliittisten ja kansalaisliikkeiden kesken. Kun yksittäisissäkin kamppailuissa – saati laajemmissa uudistusvaatimuksissa – törmätään talouden ja politiikan valtarakenteisiin, pidämme välttämättömänä laajaa joukkotoimintaa ja yhteistyön suuntaamista suurpääomaa ja oikeistoa vastaan.

Ammattiyhdistysliikkeen ja kansalaistoiminnan sekä poliittisen yhteistyön haasteet ovat entistä kansainvälisempiä. Vastaavasti työväenliikkeen ja kansalaisliikkeiden yhteinen ja koordinoitu kansainvälinen toiminta on välttämättömämpää kuin koskaan.

Lähtökohtamme myös kansainvälisessä toiminnassa on avoimuus yhteistyöhön kaikkien samoihin ja samansuuntaisiin tavoitteisiin pyrkivien kanssa. Kommunisteina koemme solidaarisuutta ja toimimme läheisessä yhteistyössä muiden maiden kommunististen puolueiden ja muiden vasemmistolaisten liikkeiden kanssa. Olemme osa kansainvälistä kommunistista liikettä ja Euroopan vasemmistoa.

VI SKP

– tulevaisuuden puolue

Moni kokee aiheellisesti puolueet kansalaisista etääntyneiksi vaalikoneistoiksi ja etujensa vastaisen vallankäytön välineiksi. Me haluamme kehittää SKP:n toimintaa toisenlaisena puolueena.

SKP syntyi vanhan työväenpuolueen kokemuksista ja vuoden 1918 Suomen työväen vallankumouksen opetuksista. Maanlaisena ja vainottunakin se puolusti työväen etuja, demokratiaa, rauhaa sekä sosialismin ja ihmisyyden asiaa. Saatuaan sotien jälkeen julkiset toimintaoikeudet, SKP ja kansandemokraattinen liike avasivat tietä uudelle suunnalle ja rauhanpolitiikalle. Kommunistinen puolue on ollut monien uudistusten aloitteentekijä.

Me jatkamme tätä toimintaa. Samalla Suomen ja maailman tilanteen muutokset vaativat uusia arvioita ja johtopäätöksiä. Vahvan kommunistisen puolueen rakentaminen on vastauksemme kansalaisista ja heidän toiveistaan etääntyneen poliittisen järjestelmän kriisiin. Olemme myös ottaneet opiksi virheistä, joista SKP sai aikoinaan maksaa raskaasti vainoissa ja kun puolueemme hajotettiin.

Kutsumme Sinut mukaan rakentamaan kom-

munistista puoluetta, joka on entistä parempi työväline ja vahvempi tuki työtätekevien ja vähävaraisten ihmisten toiminnassa etujensa ja oikeuksiensa puolesta, kamppailussa kapitalismia vastaan ja kaikenlaisesta riistosta ja alistamisesta vapaan yhteiskunnan puolesta.

Suomessa tarvitaan työväenluokan puolue, jonka työläiset ja muut alistetussa asemassa olevat ihmiset tietävät toimivan heidän kanssaan ja puolustavan heitä kaikissa tilanteissa.

Monimutkaisen, ristiriitaisen ja jatkuvasti muuttuvan maailman ymmärtämisessä ja muuttamisessa tarvitaan Marxin, Engelsin ja Leninin sekä heidän työnsä jatkajien tutkimusten tuloksena muotoutunutta ja kehittyvää marxilaista teoriaa. Porvarillisen hegemonian kyseenalaistamisessa tarvitaan pintaa syvemmälle meneviä analyyseja ja kykyä löytää nykyisen kehityksen ristiriidoista radikaalien muutosten mahdollisuudet.

Kutsumme rakentamaan SKP:tä, joka on avoin niin jäsenten kuin muidenkin mielipiteille ja kokemuksille. Tämä on puolueemme linjan kehittämisen ja toiminnan tietoisien yhtenäisyyden edellytys. Kommunistinen puolue ei ole aina oikeassa olevien keskustelukerho eikä ylhäältä alaspäin rakentuva koneisto. Tarvitsemme puoluetta demokraattisena, vallankumouksellisen toiminnan puolueena.

Tule mukaan voimistamaan SKP:tä, jonka toiminnassa yhdistyvät työväenluokan kansainvälinen solidaarisuus ja Suomen kansallisten etujen puolustaminen, luokkataistelu ja vastuu koko ihmiskunnan ja maapallon tulevaisuudesta.

Kaikista näistä syistä sanomme tänäänkin Kommunistisen puolueen manifestin tavoin:
Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!

Suomen kommunistisen puolueen ohjelma

Lukijalle.....	3
I Ihmiskunnan ja maapallon tulevaisuus uhattuna.....	4
Syytämme järjestelmää	
II Kapitalismi ja luokkayhteiskunta Suomessa.....	10
Kapitalismin kehityksen nykyinen vaihe	
Uusliberalismin tuhoiset seuraukset	
Valta keskittyy harvoille	
Suomi EU:n ja Naton reuna-alueena	
Suurpääoman ja kansan enemmistön edut ristiriidassa	
III Demokraattinen käänne.....	22
Päätöksenteko on demokratisoitava	
Hyvinvointi ja yhdenvertaiset mahdollisuudet jokaiselle	
Talous ekologisesti kestäväälle pohjalle	
Toisenlaiseen Eurooppaan	
Rauhaa ja solidaarisuutta	
IV Sosialismi.....	34
V Yhteistoiminta.....	38
VI SKP – tulevaisuuden puolue.....	40

www.skp.fi